

Wyrok z dnia 5 września 1997 r.
I PKN 283/97

Oceny legalności rozwiązania z nauczycielem mianowanym stosunku pracy w trybie art. 23 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 Karty Nauczyciela dokonuje się według stanu prawnego obowiązującego w dniu złożenia przez pracodawcę oświadczenia woli.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Roman Kuczyński,
Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 września 1997 r. sprawy z powództwa Zygmunta G. przeciwko Szkole Podstawowej w P. o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie z dnia 30 kwietnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 19 lutego 1997 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lęborku oddalił powództwo Zygmunta G. o uznanie za bezskuteczne rozwiązania umowy o pracę dokonanego przez dyrektora Szkoły Podstawowej w P. z dniem 31 października 1996 r. Sąd I instancji ustalił, że w czasie od 16 marca 1995 r. do 18 marca 1996 r. powód korzystał z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, w związku z czym strona pozwana zobowiązała go do przedstawienia zaświadczenia o stanie zdrowia, wysyłając mu dnia 30 kwietnia 1996 r. skierowanie na badanie przez Obwodową Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w L. Wprawdzie powód stawił się w oznaczonym przez tę Komisję terminie 20 maja 1996 r., lecz odmówił wykonania dodatkowych badań, wskutek czego wydanie orzeczenia określającego przydatność do pracy stało się niemożliwe. W tej sytuacji strona pozwana pismem z dnia 5 czerwca 1996 r. skierowała powoda ponownie na badanie i uprzedziła o niekorzystnych skutkach wynikających z odmowy. Orzeczeniem z dnia 25 czerwca 1996 r. Obwodowa Komisja Lekarska [...] w L. stwierdziła, że schorzenia powoda ograniczają jego zdolność do pracy w pełnym wymiarze godzin w zawodzie nauczyciela, lecz orzeczenie to zakwestionował Wojewódzki Inspektor do Spraw Orzecznictwa w S., w związku z czym Wojewódzka Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, badając sprawę, skierowała powoda na dodatkowe badania i obserwację szpitalną w Oddziale [...] ZOZ w L., gdyż uznała, że wydanie orzeczenia będzie możliwe po uzupełnieniu materiału lekarskiego. W dniu 8 lipca 1996 r. powód stawił się w wymienionej wyżej placówce, lecz odmówił zgody na pobyt w szpitalu, twierdząc, że ogranicza to jego swobody obywatelskie.

W ocenie Sądu Rejonowego postępowanie powoda usprawiedliwia decyzję strony pozwanej o rozwiązaniu stosunku pracy, gdyż art. 23 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) uprawnia dyrektora

szkoły do rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem, który dwukrotnie w sposób nie usprawiedliwiony nie stawiał się na badanie lekarskie wyznaczone z urzędu. Brak badania i stosownego orzeczenia o stanie zdrowia jest przeszkodą do dalszego zatrudnienia powoda.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie wyrokiem z dnia 30 kwietnia 1997 r. oddalił apelację powoda opartą na zarzucie, że w myśl art. 23 ust. 3 Karty Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym w datach skierowania powoda na badania lekarskie, warunkiem rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem było trzykrotne nie usprawiedliwione niestawiennictwo na badanie lekarskie. Sąd II instancji w tej kwestii podniósł, że o zastosowaniu prawa decyduje data rozwiązania stosunku pracy, zatem w dniu 31 października 1996 r. miał już zastosowanie art. 23 ust. 4 pkt 2 znowelizowanej Karty Nauczyciela, który dopuszcza rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym w razie dwukrotnego nie usprawiedliwionego jego niezgłoszenia się na badania lekarskie, takie zaś rozwiązanie może nastąpić z końcem miesiąca, w którym dyrektor szkoły otrzymał informację o niezgłoszeniu się nauczyciela na badanie. Warunki powyższe zostały - zdaniem Sądu Wojewódzkiego - spełnione, gdyż o odmowie ze strony powoda poddania się w warunkach szpitalnych badaniom lekarskim pozwana Szkoła dowiedziała się dnia 1 października 1996 r., natomiast orzeczenia Obwodowej Komisji Lekarskiej [...] w L. z dnia 25 czerwca 1996 r. nie można uznać za prawomocne, gdyż zaskarżył je Wojewódzki Inspektor do Spraw Orzecznictwa Lekarskiego, w wyniku czego Wojewódzka Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia [...] w S. postanowiła wydać orzeczenie po badaniach i obserwacji szpitalnej, na co powód nie wyraził zgody.

Od powyższego wyroku złożył powód kasację, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 23 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 Karty Nauczyciela przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wymieniony przepis ma zastosowanie do powoda i mógł stanowić podstawę rozwiązania z nim stosunku pracy. Skarżący podniósł, że Sąd I instancji rozstrzygał sprawę na podstawie art. 23 ust. 3 Karty Nauczyciela przed jej nowelizacją, zatem dopuszczalność rozwiązania stosunku pracy zależała od trzykrotnego nie usprawiedliwionego niezgłoszenia się na badanie lekarskie mające na celu określenie stanu zdrowia. Tymczasem powód nie zgłosił się tylko dwa razy, przy czym jego niestawiennictwo było w każdym przypadku usprawiedliwione. Poza tym powód zarzucił, że naruszenie wymienionego wyżej przepisu polega także na tym, że Sąd Wojewódzki przyjął prawidłowość rozwiązania stosunku pracy, mimo że pozwana Szkoła potwierdzała przyjęcie informacji o odmowie poddania się powoda badaniom lekarskim 20 i 28 maja 1996 r. co do pierwszego badania i 9 września 1996 r. co do drugiego badania.

W konkluzji powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu w Koszalinie lub Sądowi Rejonowemu w Łęborku albo o "uwzględnienie powództwa... w całości i uznanie wypowiedzenia o pracę za bezskuteczne" z zasądzeniem w obu wypadkach kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powołanie w kasacji, jako jej podstawy, wyłącznie naruszenia prawa materialnego ma ten skutek, że Sąd Najwyższy rozpoznaje powyższy zarzut w granicach stanu

faktycznego ustalonego przez sąd II instancji bądź przyjętego przez ten sąd, a ustalonego przez sąd I instancji. Należy zatem stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie rola Sądu Najwyższego ogranicza się do rozstrzygnięcia, czy stanowi naruszenie art. 23 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 Karty Nauczyciela o treści nadanej temu przepisowi przez art. 1 pkt 17 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 87, poz. 396) oddalenie apelacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego oddalającego powództwo o uznanie za bezskuteczne rozwiązania umowy o pracę w sytuacji, gdy powód nie zgłosił się dwukrotnie i bez usprawiedliwienia na badania lekarskie, na które został skierowany z urzędu.

Pismem z dnia 11 października 1996 r., doręczonym dnia 15 października 1996 r., dyrektor Szkoły Podstawowej w P. rozwiązał z powodem stosunek pracy z dniem 31 października 1996 r. podając jako przyczynę dwukrotną nie usprawiedliwioną odmowę poddania się badaniom lekarskim mającym na celu zdrowotną ocenę zdolności powoda do pracy. O niestawieniu się powoda na drugie z kolei badanie lekarskie, połączone z hospitalizacją, dyrektor strony pozwanej dowiedział się z pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S., które do niego wpłynęło w dniu 1 października 1996 r.

Z dniem 7 sierpnia 1996 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 87, poz. 396), która zmieniła między innymi art. 23 Karty Nauczyciela. Według treści, którą otrzymał art. 23 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 tej ustawy, dyrektor szkoły może skierować nauczyciela mianowanego na badania przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia na wniosek nauczyciela lub z własnej inicjatywy. W razie dwukrotnego nie usprawiedliwionego niezgłoszenia się nauczyciela, skierowanego z urzędu na badanie lekarskie, dyrektor może rozwiązać z nauczycielem mianowanym stosunek pracy. Rozwiązanie to następuje z końcem miesiąca, w którym dyrektor szkoły otrzymał informację o niezgłoszeniu się nauczyciela na omawiane badania.

Porównanie daty wejścia w życie noweli do Karty Nauczyciela z datą czynności strony pozwanej wskazuje na to, że dla oceny zasadności i prawidłowości rozwiązania z powodem stosunku pracy miarodajny jest art. 23 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 w nowym brzmieniu. Dla zastosowania określonego przepisu decydująca jest bowiem chwila dokonania czynności prawnej (złożenia oświadczenia woli), a nie czas podjęcia czynności przygotowawczych. Z tego względu, wbrew stanowisku powoda, nie ma zastosowania w sprawie art. 23 ust. 3 Karty Nauczyciela w poprzednim brzmieniu. Nie jest też zasadne jego twierdzenie, że według tego przepisu dopiero trzykrotne nie usprawiedliwione niestawienie na badania lekarskie dawało podstawę do rozwiązania z nauczycielem stosunku pracy. Wskazany przepis nie przewidywał bowiem w ogóle, ile razy nauczyciel mógł nie stawić się na badania bez ujemnych dla siebie następstw. Oznacza to, że w poprzednim stanie prawnym dotyczącym tej kwestii, dla rozwiązania stosunku pracy wystarczyło jednokrotne nie usprawiedliwione niestawienie nauczyciela na badanie lekarskie mające na celu ocenę stanu jego zdrowia z punktu widzenia możliwości dalszego wykonywania pracy nauczyciela.

Wbrew pogładowi powoda zaskarżony wyrok nie narusza również art. 23 ust. 5 Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym od dnia 7 sierpnia 1996 r. Stosownie do powyższego przepisu rozwiązanie stosunku pracy ze względu na dwukrotne nie usprawiedliwione niezgłoszenie się nauczyciela na badanie lekarskie następuje z końcem miesiąca, w którym dyrektor szkoły otrzymał informację o niezgłoszeniu się

nauczyciela na badanie. Z ustaleń dokonanych przez Sądy w postępowaniu przedkasacyjnym wynika, że dyrektor pozwanej Szkoły w dniu 1 października 1996 r. uzyskał z miarodajnego źródła informację, która upewniła go co do istnienia przyczyn uzasadniających rozwiązanie z powodem stosunku pracy na podstawie art. 23 ust. 4 pkt 2 Karty Nauczyciela. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wyjaśnił bowiem na piśmie, że orzeczenie w kwestii możliwości dalszego wykonywania przez powoda pracy nauczyciela stało się niemożliwe, gdyż odmówił on poddania się obserwacji szpitalnej, od której zależało wydanie orzeczenia. Wątpliwości zgłoszone przez powoda w skardze kasacyjnej, iż ostatnia informacja dotarła do dyrektora pozwanej Szkoły zbyt późno w stosunku do daty pisma zawierającego tę informację, nie mogą być rozważane w postępowaniu kasacyjnym ze względu na brak zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy uznał, że kasacja nie zawiera usprawiedliwionych podstaw, wobec czego stosownie do art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====